

การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียนตามทัศนะของ ตีช นัทฮันห์
โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี ในพระอุปถัมภ์
ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

DEVELOPMENT OF ETHICAL BEHAVIOR STUDENTS TO OPINION OF
THICH NHAT HANH SUEKSA SONGKHRO JIT- AREE SCHOOL UNDER
THE PATRONAGE OF THE PRINCESS THE PRINCESS MOTHER
MUANG DISTRICT LAMPANG PROVINCE

พระนราศักดิ์ วรธมโม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, วิทยาเขตขอนแก่น

PhraNarasuk Varadhammo

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khonkean Campus

Email: Narasuk@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียนตามทัศนะของ ตีช นัท ฮันห์ 2) ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียน ตามทัศนะของ ตีช นัท ฮันห์ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง 3) พัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนตามทัศนะของ ตีช นัท ฮันห์ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี อำเภอเมืองลำปาง

* ได้รับบทความ: 9 มกราคม 2564; แก้ไขบทความ: 2 มีนาคม 2564; ตอรับตีพิมพ์: 17 มีนาคม 2564

จังหวัดลำปาง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บข้อมูลจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม (Focus group) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมนักเรียนตามทัศนะของ ดิษ นัท ฮันท์ คือ ลักษณะการแสดงออกที่สังคมยอมรับและชื่นชมในการประพฤติปฏิบัติตนเองต่อผู้อื่น ต่อสังคม ทั้งด้าน กาย วาจาใจ ในทางที่ดีงามและถูกต้องที่พึงปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมสังคมเดียวกันก่อให้เกิดความสงบสุข หลักธรรมที่นำมาใช้พัฒนาพฤติกรรมนักเรียนประกอบด้วย ทางกาย คือ ข้อฝึกรอบมรสติ 5 ประการ การสร้างสังฆะที่เข้มแข็งเป็นชุมชนแห่งกัลยาณมิตร, ทางวาจา คือ การสนทนาธรรม, ทางใจ คือ การนั่งสมาธิ, เติรวาทแห่งสติ สัจจะแห่งสันติ) 2) พฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียนตามทัศนะของ ดิษ นัท ฮันท์ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ พบว่าพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาด้าน กายทุจริต วาจทุจริต มโนทุจริต ดังนี้ พฤติกรรมด้านกายกรรม มีความสับสนในเรื่องของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การทะเลาะวิวาท การทำร้ายร่างกาย และการหยิบฉวยของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ด้านวจีกรรม ได้แก่ การพูดเท็จ พูดเพ้อเจ้อ และคำพูดที่ไม่สุภาพ ด้านมโนกรรม ได้แก่ การไม่มีสติควบคุมอารมณ์ ใจร้อน มีความขุ่นเคือง ริษยา พยาบาท ซึ่งมีผลกระทบคุณภาพการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนในสถานศึกษาทั้งตนเองและผู้อื่น 3) การพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่ร่วมกิจกรรม เกิดการตระหนักรู้ถึงความทุกข์ที่เกิดจาก กายทุจริต วาจทุจริต และมโนทุจริต และเมื่อนำการเจริญสติตามทัศนะของ ดิษ นัท ฮันท์ มาบูรณาการกับ ทฤษฎีสี่ที่สื่อถึงความรู้สึก และทฤษฎีประสบการณ์นิยมผ่านกิจกรรมที่ผู้วิจัยเชื่อมโยงเข้ากับการทำงานของจิต จึงทำให้นักเรียนตื่นรู้ถึง รากเหง้าของ โลภะ โทสะ โมหะ เกิดมาจากจิตที่ตกเป็นทาสอารมณ์ของ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส จากการสัมภาษณ์เชิงลึกนักเรียนทุกคน สัญญาว่า จะไม่ทำให้คนอื่นและตนเองเป็นทุกข์และจะไม่ตกเป็นทาสของอารมณ์ฝ่ายต่ำ

คำสำคัญ: การพัฒนาพฤติกรรม; จริยธรรม; ดิษ นัท ฮันท์

Abstract

This research has the objective 1) to study ethical behavior of students according to Thich Nhat Hanh 2) To study the ethical behavior of students according to Thich Nhat Hanh perspective of high school students in the 9rd grade, Sueksa songkhro Jitaree School under the patronage of the Princess The Princess mother Muang District,

Lampang Province 3) To develop the behavior of the 9 grade secondary students Sueksa songkhro Jitaree School under the patronage of the Princess The Princess mother to view of Thich Nhat Hanh This research was qualitative research based on data from focus group observations, in-depth interviews.

Research findings

1)

Student behavior, according to Thich Nhat Hanh's viewpoint, is an expression that society accepts and appreciates in the conduct of oneself towards others in society, both physically, verbally, and in a wholesome and correct way that should be performed for coexistence in society creates peace. The principles used to develop student behavior consist of physical, namely, 5 mindfulness training questions, building strong Sangha as a community of good friend, verbal is conversation, Dhamma, mind is meditation, walking the path of mindfulness. Promise of Peace) 2) Ethical behavior of students according to the perspective of Thich Nhat Hanh, Suksa Songkhro Jitaree School It was found that the behaviors that cause physical problems, corruption, corrupt speech, and corrupt thinking are as follows: Acrobatic Behavior There was a random noise in the matter of premature sex. Controversy Mayhem and the exploitation of others without permission. Speech included lies, delusions and disrespectful speech. conceptions were lack of consciousness, impatience, resentment, vengeance, and vengefulness that affected the quality of the students' education. in educational institutions, both oneself and others 3) Behavior development of 9 grade the secondary school students at Suksa songkhro Jitaree School found that the 9 grade secondary school students participating There was awareness of the suffering caused by corrupt body, corrupt speech, and corrupt mentality, and when the mindfulness of Thich Nhat Hanh was integrated with color theory that conveys feelings and empiricism through activities that the researcher connects to the mental function as a result, the students awaken to the root of the rupa, the rulers, born from the enslaved mind, the emotions of form, taste, smell, sound and touch. from in-depth interviews, all students promise it will not cause misery to others and oneself, and will not be enslaved by low emotions.

Keywords: Behavior Development; Ethics; Thich Nhat Hanh

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี) ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศว่าด้วยการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ทุนมนุษย์ของประเทศไทยยังมีปัญหาในด้านคุณภาพคนในแต่ละช่วงวัย โดยผลลัพธ์ทางการศึกษา ของเด็กวัยเรียนค่อนข้างต่ำ การพัฒนาความรู้และทักษะของแรงงานไม่ตรงกับตลาดงาน ในขณะที่คนไทยจำนวนไม่น้อยยังไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิกฤตค่านิยม ทักษะคน และพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต การพัฒนาในระยะต่อไปจึงต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ เพื่อให้คนไทยมีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีสุขภาวะที่ดีขึ้น คนทุกช่วงวัยมีทักษะความรู้ และความสามารถเพิ่มขึ้นรวมทั้งสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้นแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ โดยเฉพาะด้านการศึกษาประกอบด้วย

(1) ปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อาทิ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการเรียนรู้การสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ความมีระเบียบวินัย และจิตสาธารณะ

(2) พัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะ ความรู้ และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า อาทิ ส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีการพัฒนาทักษะทางสมองและทางสังคมที่เหมาะสม เด็กวัยเรียนและวัยรุ่นมีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ

(3) ยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต อาทิ ปรับระบบบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีการจัดทรัพยากรร่วมกันให้มีขนาดและจำนวนที่เหมาะสม ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต

สวนดุสิตโพลมหาวิทยาลัยสวนดุสิต สำนววจความคิดเห็นของประชาชนทั่วประเทศ (มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, วันที่ 7-11 ก.พ. 2560) จำนวน 1,364 คน เรื่อง 'การใช้ความรุนแรงของวัยรุ่นไทย ณ วันนี้ พฤติกรรมของวัยรุ่นไทย ที่น่าเป็นห่วงมากที่สุดอันดับ 1 ใช้ความรุนแรง ยกพวกตีกัน ฆ่ากัน ร้อยละ 76.47 อันดับ 2 ติดการพนัน ติดเกมส์ ยาเสพติด ร้อยละ 64.44 อันดับ 3 ติดโซเชียล ไลฟ์เพชบุรี ไปเปลือย ร้อยละ 55.94 และ อันดับ 4 หึงหวง ชู้สาว มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ร้อยละ 50.37

ผู้วิจัย ได้มีการสำรวจปัญหานักเรียนรังแกกัน เมื่อ พ.ศ. 2562 โดยสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 400 คน และครู 50 คน จากโรงเรียนที่เลือกเป็นตัวอย่างในอำเภอเมืองลำปาง ผลการสำรวจพบว่านักเรียนเกือบ 2 ใน 5 (ร้อยละ 39) บอกว่าตนเคยถูกเพื่อนรังแกด้วย

วิธีอย่างใดอย่างหนึ่งในช่วงเวลา 2 เดือนก่อนการสำรวจ ในภาพรวมนักเรียนชายถูกรังแกมากกว่านักเรียนหญิงเล็กน้อย แต่ถ้าพิจารณารายชั้นปีแล้วนักเรียนชายและหญิงมีโอกาสถูกรังแกใกล้เคียงกัน นักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีอัตราถูกรังแกสูงกว่าระดับมัธยม รูปแบบการรังแกที่พบบ่อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ การล้อเลียน การพุดตอถูกเหยียดหยามและการทำร้ายร่างกายความขัดแย้งการทะเลาะวิวาทของนักเรียนในสถานศึกษาและต่างสถาบัน ปัจจุบันการเกิดความขัดแย้งและการทะเลาะวิวาทในรูปแบบผ่านสื่อสังคมทางอินเทอร์เน็ตทางเว็บไซต์ต่าง ๆ ทำให้เกิดผลกระทบและปัญหาในด้านต่าง ๆ ตามมา ได้แก่

1. ทำให้สภาวะภายในจิตใจ เกิดความเครียด ท้อแท้ เบื่อหน่าย ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการศึกษาลดลง และเมื่อสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นบ่อยครั้งก็จะส่งผลต่อ สุขภาพทางกาย ทางใจ ทрудโทรม เป็นสาเหตุของการเจ็บป่วยทั้งทางร่างกายและจิตใจต่อไป
2. เกิดความแตกแยก ขาดความสามัคคี สมานฉันท์ บั่นทอนความเป็นมิตรภาพในสถานศึกษา ตลอดจนถึงความริษยา อาฆาตต่อคู่ริ
3. เมื่อความแตกต่าง ทำให้เกิดขัดแย้งย่อมทำให้ต่างฝ่ายต่างมุ่งเอาชนะกัน ถกเถียง หรือวิวาทกันจนกลายเป็นความรุนแรง จนละเลยวัตถุประสงค์ของตน ย่อมเกิดความเสียหาย เสียเวลาเสียโอกาสในการพัฒนาตน

ถ้าหากยังเพิกเฉยต่อสภาพปัญหาดังกล่าว จะทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงระหว่างบุคคลในกลุ่มที่มีความขัดแย้งจากปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลอาจจะขยายวงกว้างกลายเป็นความขัดแย้งของคนกลุ่มใหญ่ จนกระทั่งกลายเป็นปัญหาขององค์กรซึ่งปัญหาความรุนแรงดังกล่าวจะมีผลต่อคุณภาพการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนตามมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการทดลองใช้รูปแบบการเผยแพร่และการฝึกปฏิบัติพัฒนา ของ ดิษ นัท อันท ทั้งด้าน กาย วาจา ใจ โดยอิงอาศัยหลักไตรสิกขา กล่าวคือ ศีล สมาธิ ปัญญา ในสถาบันมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จังหวัดลำปาง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ให้มีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักในการนำเสนอทัศนภาพ และสันติวิธีไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน การศึกษา การทำงานการอยู่ร่วมกันในสังคม ส่งผลให้สังคมในสถานศึกษาเกิดสันติสุข ส่งผลให้ความเจริญงอกงามในหน้าที่ต่อสังคม ประเทศชาติสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียนตามทัศนของ ดิษ นัท อันท
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียน ตามทัศนะของ ดิษ นัท อันท โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

3. เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนตามทัศนะของ ดิษ นัท อันท์ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมราชชนนี อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารปฐมภูมิ (Primary Sources) พระไตรปิฎก วรรณกรรมงานเขียนของ ดิษ นัท อันท์ และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) จากเอกสารทางวิชาการวารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ ครู อาจารย์ผู้สอนผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลสภาพปัญหาของนักเรียนในสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การสนทนา และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก แหล่งข้อมูลที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้บริหาร ครูผู้สอนโดยการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมด้านสันติภาพของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างเครื่องและการหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมืออยู่ 3 แบบได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews) แบบสนทนากลุ่ม การสร้างประเด็นคำถามให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดวัตถุประสงค์ และครอบคลุมเนื้อหา ตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเครื่องมือ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน

ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูลสร้างความสัมพันธ์กับผู้ให้ข้อมูลหลัก และกลุ่มเป้าหมายพบปะพูดคุยเพื่อสร้างความคุ้นเคย แจ้งวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดนัดหมายวันเวลาที่ดำเนินการสัมภาษณ์ในวันพุธที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 นักเรียนชายจำนวน 57 คน นักเรียนหญิงจำนวน 43 คน และครูผู้สอน 8 ท่าน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 1 ท่าน โดยใช้วิธีการบันทึกเทป จดบันทึก และการสนทนากับกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงแบบตอบสัมภาษณ์หลักจากผ่านกิจกรรมข้อฝึกปฏิบัติตามทัศนะของ ดิษ นัท อันท์ เริ่มตั้งแต่วันที่ 13 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2563 จนถึงวันที่ 5 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2563 รวม 13 ครั้ง โดยแต่ละครั้งจะเป็นการให้ความรู้ฝึกทักษะการใช้สติในชีวิตประจำวัน การพัฒนาพฤติกรรมด้าน กาย วาจา ใจ

ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากสังเกต การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม มาตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการสามเส้า โดยการนำเอา

ข้อมูลที่ตรงกันมาการแปรความ การตีความ และนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) เพื่ออธิบายผลการพัฒนาพฤติกรรม ด้วยกระบวนการสร้างสันติภาพของ ดิซ นัท ฮันท์ ใน 3 ด้าน คือ ด้าน กายกรรม 3 ด้าน วจีกรรม 4 ด้าน มโนกรรม 3

ขั้นตอนที่ 6 การดำเนินการ กำหนดหลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาในการพัฒนาพฤติกรรม ขอบเขตในการพัฒนาพฤติกรรม ออกแบบกิจกรรมกระบวนการพัฒนาพฤติกรรมวิธีการสอนขั้นตอน การฝึกปฏิบัติโดยเป็นกิจกรรมที่เน้นการมีประสบการณ์ตรง การปฏิบัติจริง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการตระหนักรู้ ออกแบบวิธีการประเมินผล และการยก่างรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรม ของนักเรียน ตามกระบวนการของ ดิซ นัท ฮันท์

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากการทำวิจัยทุกขั้นตอนตามวัตถุประสงค์ เพื่อค้นหาคำตอบของปัญหาและแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียนมัธยมชั้นปีที่ 3 ตามทัศนะของ ดิซ นัท ฮันท์ ผลวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียน ตามทัศนะของ ดิซ นัท ฮันท์

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียน คือ ลักษณะการแสดงออกที่สังคมยอมรับและชื่นชมในการประพฤติ ปฏิบัติตนเองต่อผู้อื่น ต่อสังคม ทั้งด้าน กาย วาจา ใจ ในทางที่ดีงามและถูกต้องที่พึงปฏิบัติเพื่อการ อยู่ร่วมสังคมเดียวกันก่อให้เกิดความสงบสุข หลักธรรมที่นำมาใช้พัฒนาพฤติกรรมนักเรียนประกอบด้วย

(1) การพัฒนาพฤติกรรมด้าน กายกรรม การทะเลาะวิวาท ก่อความรุนแรง เปียดเบียน ผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นทุกข์ใจ ทุกข์กาย เพราะสำคัญผิดคิดว่า การเปียดเบียนผู้อื่นจะนำความสุข สมหวังมา ให้แก่ตน ดิซ นัท ฮันท์ (Thich Nhat Hanh 2013) ได้นำเสนอหลักเพื่อการฝึกปฏิบัติพัฒนาตน คือ ข้อฝึกอบรมสติข้อที่ 1 การปกป้องชีวิต ด้วยความตระหนักรู้ถึงความทุกข์จากความรุนแรงและการ ทำลายชีวิต การสร้างสังฆะที่เข้มแข็ง ด้วยความมุ่งหวังให้กลุ่มสังฆะเป็นผืนดินอันอุดม ที่เอื้อต่อการ เจริญเติบโตของเมล็ดพันธ์ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงจะเกิดได้จำเป็นต้องมีชุมชนกัลยาณมิตรที่ดี เพื่อช่วย ในการต้านทานกระแสแห่งการแบ่งแยก เป็นระฆังแห่งสติแก่กันและกันช่วยเหลือและดักเตือนซึ่งกัน และกัน การลักทรัพย์ การถือเอาสิ่งของที่ไม่มีผู้ให้ ด้วยการกระทำอย่างโจรทุกอย่าง อันนำมาซึ่งความ ทุกข์ของผู้สูญเสียทรัพย์สินนั้น ข้อที่ 2 เป็นหลักปฏิบัติในการฝึกฝนพัฒนาตนเอง โดยต้องตั้งจิตมั่น ว่าจะไม่ลักขโมยและครอบครองสิ่งควรเป็นของผู้อื่น จะประกอบอาชีพอันสุจริตชอบธรรม (สัมมา อาชีวะ) ฝึกที่จะดำเนินชีวิตด้วยความพอดี การประพฤติดีกในกาม ด้วยการตระหนักรู้และการยับยั้ง ชั่งใจ ในสิ่งที่ไม่บังควรทำในสิ่งเป็นโทษ สร้างความทุกข์ต่อตนเองและผู้อื่น การจะก้าวข้ามสิ่งเหล่านี้

จำต้องฝึกปฏิบัติพัฒนาคุณภาพจิตของตนเองมิให้ตกต่ำหมกมุ่นอยู่ในไฟแห่งราคะ ตลอดจนปกป้องไม่ให้คู่สมรส และครอบครัวต้องแตกแยก เนื่องจากการประพฤติผิดในกาม

(2) การพัฒนาพฤติกรรมด้าน วชิกรรม ดิซ นัท ฮันห์ (Thich Nhat Hanh 1992) ได้นำเสนอหนทางที่จะออกจากความทุกข์ที่เกิดพฤติกรรมทางวาจาที่ไม่พึงประสงค์ ด้วยการฝึกฝนที่จะพัฒนาตนให้เป็นผู้ที่มีปิยะวาจา วาจาเป็นที่รัก วาจาคุตติมน้ำใจ ซาบซึ้งใจ การสนทนาธรรม วาจาแห่งรักและเมตตา ข้ออบรม 10 ประการของพระโพธิสัตว์ ซึ่งใน 10 ข้อนี้มี 4 ข้อที่เกี่ยวข้องกับสัมมาวาจา แนวทาง 4 ประการของ สัมมาวาจา ได้แก่ 1. พูดความจริงไม่โกหก หรือไม่พูดในสิ่งตรงกันข้ามกับความเป็นจริง 2. ไม่กล่าวเกินจริง งดเว้นการแต่งเรื่องเล็ก ๆ จนทำให้เป็นเรื่องใหญ่โต 3. พูดอย่างคงเส้นคงวา คือไม่พูดสองแบบในเรื่องเดียวกัน หมายถึงการพูดอย่างหนึ่งกับคนหนึ่ง และพูดในทางตรงกันข้ามกับอีกคนหนึ่ง เพื่อพลิกแพลงสถานการณ์ให้เป็นประโยชน์แก่ตน 4 ใช้วาจาแห่งสันติ ไม่ใช่ถ้อยคำรุนแรงหรือดูถูก ไม่ใช่วาจาโหดร้าย ไม่กระทำการารุณกรรม หรือล่วงละเมิดวาจาไม่ประณามกัน

(3) การพัฒนาพฤติกรรมด้าน มโนกรรม ความคิดอยากได้ของผู้อื่น ดิซ นัท ฮันห์ (Thich Nhat Hanh 2014) ได้นำเสนอกระบวนการแปรเปลี่ยนพฤติกรรมที่สามารถหักห้ามใจตนเองมิให้ถูกกิเลสครอบงำ คือ การถือเอาสังขะเป็นที่พึ่ง ซึ่งทุกคนจำเป็นต้องมีชุมชนสังขะที่ดีเพื่อช่วยให้ด้านทาน กระแสแห่งยุคโลกาภิวัตน์ จะปกป้องให้ทุกคนเดินไปบนทิศทางแห่งความถูกต้องดีงาม เป็นระฆังแห่งสติแก่กันและกันช่วยเหลือและดักเตือนซึ่งกันและกัน ให้เป็นอิสระจาก โลภะ โทสะ โมหะ การมีความพยายามกับคนอื่น ดิซ นัท ฮันห์ ได้นำเสนอหนทางที่จะออกจากการผูกใจเจ็บ การเคียดแค้น ชิงชัง การผูกพยาบาท คือ การสื่อสารกับตนเอง การสื่อสารกับตนเองถือเป็นการปฏิบัติแบบหนึ่ง คือการนั่งลงและหยุดสภาวะพลัดหลงหลุดจากการไม่เป็นตัวของตัวเอง การหายใจอย่างมีสติเป็นวิธีการสื่อสารอย่างหนึ่งรู้ว่าอะไรกำลังเกิดขึ้นในร่างกายของเรา ความรู้สึกของเรา ในการภาวนากับก้อนกรวด การภาวนาเช่นนี้เป็นการฟื้นฟูความสดชื่น แจ่มใส ความเป็นดอกไม้ในตัวของเราทุกคน เพราะมันจะช่วยรักษาความสดชื่นให้ ทั้งยังจะมีความสามารถหยิบยื่นดอกไม้ให้คนรอบข้างได้

ผู้วิจัยได้นำกระตาสีขาวมาประยุกต์แทนก้อนกรวดที่สามารถทำให้นักเรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้นด้วยกิจกรรมระบายสีกระตาสี แทนก้อนกรวด เมื่อคนเรามีความโกรธ อิจฉาหรืออยู่ในภาวะอารมณ์ที่รุนแรง จะไม่สามารถที่จะมองสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน และอาจมีความคิดเห็นที่ผิดและมีอคติต่อสิ่งนั้น การภาวนาเช่นนี้ช่วยบ่มเพาะความนิ่ง ใส ชัดเจน ไม่บิดเบือน ให้แก่ทุกคน สัญญาแห่งสันติและข้อความแห่งสันติ เป็นวิธีการสองอย่างที่จะช่วยเยียวยาความโกรธและความเจ็บปวด เมื่อเราลงนามในสัญญาแห่งสันติเราไม่เพียงนำความสงบสุขมาให้ผู้อื่น แต่ยังสร้างความสุขให้ตนเองด้วยจึงเรียกสัญญานี้ว่า “สนธิสัญญาเพื่อสันติ” (Thich Nhat Hanh 2004) การคิดที่ผิดจากทำนองคลองธรรม

กระบวนการที่จะแปรเปลี่ยนพฤติกรรมที่ผิดไปจากทำนองคลองธรรมให้เกิดเป็นสัมมาทิฐิ คือ บทฝึกปฏิบัติภาวนาสติแห่งศีล การฝึกหายใจอย่างมีสติ ทำให้เริ่มมองเห็นสิ่งต่าง ๆ และจะเกิดปัญญาเกิดความเข้าใจ การถือเอาชุมชนสังคมเป็นที่พึ่งเป็นดังชุมชนที่คล้ายกับครอบครัว มีบรรยากาศของความเป็นพี่น้อง เพื่อนที่อบอุ่น และหวังดีต่อกันอย่างจริงใจ ด้วยความรัก ความเมตตาเป็นกระจุกเงาคอยช่วยเหลือและตักเตือนซึ่งกันและกัน

2. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียน ตามทัศนะของ ดิษ นัท อันท์ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จิตต์อารีในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

พบว่าพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่ก่อให้เกิดปัญหาด้าน กายทุจริต วาจทุจริต มโนทุจริต ดังนี้

(1) ด้านกายกรรม การทะเลาะวิวาท ก่อความรุนแรง เบียดเบียนผู้อื่น สาเหตุมาจากทำหยาบ การข่มขู่ การข่มขืน หรือผู้ชายคนเดียว และลงเอยด้วยการทำร้ายกันด้วยการชกต่อย ตบตี โดนกลั่นแกล้งและถูกรังแก การบาดหมางกันระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้องเป็นปัญหาด้านจิตใจและอารมณ์ของวัยรุ่น การลักทรัพย์ เป็นการลักทรัพย์ในหอพักการใช้เงินตนเองเกินความพอதியืมเงินแล้วไม่ใช้คืนจึงเกิดการทะเลาะกัน เกิดจากการเปลืองเลาะขาดสติ การไม่เก็บรักษาทรัพย์สินของตนเองไว้ให้ดีเป็นที่ล่อหลอตา พฤติกรรมสุ่มเสี่ยงในการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร หมายถึงนักเรียนมีพฤติกรรมในทางชู้สาว โดยนัดพบปะพูดคุยกันในที่ลับตา รวมถึงการใช้ช่องทางการสื่อสารทางสมาร์ทโฟน การโทร การแชทคุยกันในเชิงชู้สาว เนื่องมาจากการอยู่ในวัยเจริญพันธุ์ การเสพสื่อลามกอนาจารเป็นสื่อเร้าอารมณ์เกิดการอยากกรู้อยากลอง

(2) วาจกรรม การพูดเพ้อเจ้อ มีสาเหตุมาจาก พฤติกรรมการมีส่วนตัวสูง มีจิตใฝ่ฝันสูงเกิดความคาดหวังเกินกว่าความเป็นจริง และนักเรียนกลุ่ม L.D. สมาธิสั้นทนนทนไม่ครบตามกำหนดเวลา ชอบพูดแทรกในขณะที่ครูทำการสอน การพูดส่อเสียด การถากถาง เหน็บแนม เย้ยหยัน การพูดคำหยาบ เกิดจากเสพสื่อโซเชียลและมีพฤติกรรมลอกเลียนแบบ จากแบบสัมภาษณ์นักเรียนส่วนใหญ่คิดว่า เป็นเรื่องปกติ ยุคสมัยนี้ใคร ๆ เขาก็พูดกัน ได้ยินมาจากคนอื่นตั้งแต่เด็กจนจำมาพูดแล้วติดเป็นนิสัย เมื่อถูกเพื่อนกลั่นแกล้งหรือล้อเลียนจึงพูดคำหยาบออกไปเพื่อระบายความโกรธ การพูดเท็จ มีสาเหตุมาจาก นักเรียนพยายามปกปิดความผิดของตนเองโดยการกล่าวเท็จเพื่อให้ตนเองพ้นผิด

(3) มโนกรรม ความคิดอยากได้ของของผู้อื่น จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า สาเหตุเกิดจากความอิจฉาสิ่งของของคนอื่นที่ดีกว่าของตนเอง ตัวอย่างเช่น เงิน โทรศัพท์ เนื่องด้วยฐานะทางการเงินของครอบครัวนักเรียนค่อนข้างขัดสน จึงคิดที่จะฉกฉวยสิ่งของของผู้อื่น มีความพยายามกับคนอื่น พบว่านักเรียนมีความพยายาม ครู อาจารย์ เนื่องจาก ถูกยึดโทรศัพท์ การผูกพยาบาทเนื่องถูกแย่งคนรักเกิดความไม่พอใจ คับแค้นใจ เลหาโอกาสทำร้ายร่างกายกัน การคิดผิดทำนองครองธรรม พบว่า นักเรียน

เคยดื่มสุราและคิดว่าการดื่มสุราเป็นเรื่องนำตัวเองเข้าสู่สังคม ใคร ๆ เขาก็ดื่มกัน จึงคิดอยากลอง และสาเหตุจากการชักชวนและการยุยง ส่งเสริม

3. ผลการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ ตามทัศนะของ ดิษ นัท ฮันท์

1. ด้านวาจา

(1) การพูดเท็จ นักเรียนมีความเข้าใจ ตื่นรู้ ถึงผลกระทบของคำพูดที่โกหกไม่จริงใจ ในแง่ของสังคมก็คือ ทำให้ผู้พูดเป็นคนไม่น่าเชื่อถือ และในแง่ของพุทธศาสนา การโกหกถือเป็นบาปส่งผลให้ผู้พูดและผู้ฟังได้รับความทุกข์ ความเดือดร้อน

(2) การพูดส่อเสียด จากการพัฒนาพฤติกรรมด้วยข้อฝึกปฏิบัติที่ 4 ตระหนักถึงความทุกข์อันเกิดแต่คำพูดที่ขาดสติ นักเรียนสามารถเข้าใจถึงโทษของการพูดที่มุ่งทำลายความสนิทสนม สร้างความแตกแยก ความชิงชัง ความคับแค้นใจ และความน้อยใจให้เกิดแก่คนรอบข้าง

(3) การพูดคำหยาบ นักเรียนมีความเข้าใจ ตระหนักถึงผลกระทบของการกล่าวคำหยาบ ก่อให้เกิดการทำลายมิตรกับผู้อื่น ทั้งทางกายและจิตใจทำให้ผู้ที่ถูกด่าและการสาปแช่งต่าง ๆ เกิดความเศร้าใจ เสียใจ เดือดร้อนใจ คับแค้นใจ ที่เกิดมาจากอำนาจของความโกรธความไม่พอใจ

(4) การพูดเพ้อเจ้อ นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความเข้าใจในความหมายดีมากยิ่งขึ้น สามารถสรุปสังเคราะห์อันได้แก่ การพูดที่เลื่อนลอย พูดโดยไร้สติ ไม่ไตร่ตรองก่อน ไร้สาระไม่เป็นประโยชน์ ไม่ก่อให้เกิดปัญหา ว่าที่พูดไปนั้นจะสร้างความเสียหายแก่ตนเอง และคนรอบข้าง

2. ด้านกาย

(1) การทะเลาะวิวาท ก่อความรุนแรง เบียดเบียนผู้อื่น นักเรียนมีการตื่นรู้ในเรื่องนี้มากขึ้นที่เป็นเหตุให้เกิดความสูญเสีย ไม่เพียงแต่จะสร้างปัญหาให้กับตัวเองแล้ว ยังทำให้สถาบันการศึกษาเสื่อมเสียชื่อเสียง และที่สำคัญกว่านั้นคือเป็นปัญหาให้กับสังคมและคนรอบข้าง มองภาพพจน์ตัวเองต่ำ ขาดการยอมรับจากสังคมทำให้เกิดปมด้อย

(2) การลักทรัพย์ นักเรียนเกิดการตื่นรู้จากการฝึกปฏิบัติพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยศาสตร์ มีความเข้าใจในเรื่องของความทุกข์อันเกิดจากการสูญเสียทรัพย์สิน การฉกฉวยประโยชน์ของผู้อื่นมาเป็นของตนจึงนับเป็นเรื่องน่าอาย แสดงถึงความไร้ศักดิ์ศรี

(3) การประพฤติดินในกาม จากการเฝ้าสังเกตและสัมภาษณ์เชิงลึกหลังจากสิ้นสุดกิจกรรม นักเรียนตระหนักถึงผลกระทบของการตั้งครมภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ในขณะที่ทั้งสองฝ่ายยังไม่มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน นักเรียนมองเห็นคุณค่าของตนเองและอนาคตที่เป็นเป้าหมายของชีวิต

3. ด้านใจ

(1) ความคิดอยากได้ของของผู้อื่น นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยศาสตร์ ตามทศนะของ ดิซ นัท ฮันท์ เกิดการตื่นรู้ของการคิดอยากได้ของผู้อื่นนั้น ทำให้จิตใจร้อนลุ่มเกิด ความทุกข์ไม่รู้จักจบสิ้นจนพาตนเองเข้าไปสู่หนทางแห่งความเสื่อม จากความอยากได้ อยากมีซึ่งเมื่อ กิเลสเกิดขึ้นย่อมทำจิตเศร้าหมองเป็นทุกข์

(2) การคิดพยาบาทปองร้ายผู้อื่นจากการฝึกปฏิบัติพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนมีการตื่นรู้และ ตระหนักในผลกระทบของความอาฆาตพยาบาท ที่สืบเนื่องจากโทสะ คือความคิดประทุษร้ายโทสะ นี้เมื่อเกิดขึ้นย่อมเป็นโทษทั้งแก่ตนเอง และแก่ผู้อื่น เวลามีโทสะไหม้ใจ พวกพ้องเพื่อนฝูง แม้กระทั่ง พ่อแม่ ครู อาจารย์ ก็มองเห็นเป็นศัตรูไปหมด เมื่อคิดทำลายเขาแต่ทำลายไม่ได้ในทันที จึงผูกใจไว้ว่า เอาไว้วันหน้าจะแก้แค้น การผูกใจที่จะแก้แค้นนี้เองเป็นการปองร้ายพยาบาทที่ทำให้จิตใจร้อนลุ่ม เหมือนถูกไฟสุ่มทำให้เกิดความทุกข์

(3) การคิดผิดจากทำนองครองธรรม นักเรียนที่ได้รับการฝึกพัฒนาพฤติกรรมแล้วสามารถที่ จะแยกแยะว่าสิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรเข้ายุ่งเกี่ยว ระวังรู้ถึงภาระหน้าที่ของตนเอง คิดพิจารณาถ้วน ถึแยกคาย ไม่หุนหันพลันแล่น ใช้สติในการตัดสินใจ เป็นผู้ที่รู้คุณค่าของตนเองตามความเป็นจริง เป็น ผู้ที่ตั้งอยู่ในปัญญา รู้จักตัวเองดีว่าตัวเราเป็นอะไร กำลังทำอะไร

อภิปรายผลการวิจัย

1. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียนตามทศนะของ ดิซ นัท ฮันท์

ดิซ นัท ฮันท์ มีวิธีการฝึกฝนพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์ที่หลากหลาย ผู้วิจัยได้นำวิธีการของ ท่านมาพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 เพียงบางส่วน ประกอบด้วย

(1) การสร้างสังฆะที่เข้มแข็งเป็นชุมชนแห่งกัลยาณมิตร โดยมีสิกขาบทที่ปรับปรุงให้ เหมาะสมกับสังคมสมัยใหม่ เพื่อทวนกระแสนิยมบริโภคนิยม ซึ่งกำลังกัดกล่อนบั่นทอนชีวิตจิตใจของ นักเรียน

(2) การสนทนธรรม เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลนั้นกล่าวทุกสิ่งที่อยู่ในใจ ด้วยการฟัง อย่างลึกซึ้งและมีสติ เพราะบางทีคำพูดของเขาจะกระตุ้น ความขุนเคือง ความโกรธในตัวเองได้ การ ใช้ปิยวาจาสามารถที่จะสร้างบรรยากาศแห่งความรักความเข้าใจได้ ด้วยองค์แห่งสัมมาวาจา

(3) การนั่งสมาธิ การหยุดและการสื่อสารกับตนเองถือเป็นการปฏิบัติแบบหนึ่ง คือการ นั่งลงและหยุดสภาวะพลัดหลงหยุดจากการไม่เป็นตัวของตัวเอง เริ่มต้นจากการหยุดสิ่งใดก็ตามที่กำลังทำอยู่นั่งลงแล้วเชื่อมสัมพันธ์กับตนเอง ที่เรียกว่าการตระหนักรู้อย่างมีสติ

(4) เติณวิถิแห่งสติ ฝึกเดินจงกรม ด้วยอาการผ่อนคลายเป็นอย่างสงบ เพื่อลดทอนความรู้สึก

ที่ไม่น่ายินดีซึ่งชักนำมาด้วยความโกรธ ให้น้อยลงและตกตะกอน

(5) ข้อฝึกอบรมสติ 5 ประการ เป็นการฝึกการควบคุมพฤติกรรมทางกาย และวาจา เป็นตัวการจัดเตรียมชีวิตให้อยู่ในสภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาพฤติกรรม การดำเนินชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคม

(6) สัญญาแห่งสันติ “สนธิสัญญาเพื่อสันติ” เพื่อที่จะให้ทุก ๆ คน ได้ใช้ชีวิตร่วมกันอย่างยืนยาวและเป็นสุข เป็นการตั้งสัตย์ปฏิญาณที่จะปฏิบัติตามข้อตกลงสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระทรัพย์ชุม มหาวิโร (บุญพิพา) เรื่อง ศึกษาวิธีการเจริญสติในชีวิตประจำวันตามแนวทางของ ดิซ นัท ฮันท์ พบว่าในทัศนะของ ดิซ นัท ฮันท์ มีสติเป็นหัวใจแห่งคำสอนในทางพระพุทธศาสนาหลักในการเจริญสติตามแนวทางของท่านเน้นการฝึกเจริญอานาปานสติควบคู่ไปกับการฝึกเจริญสติปฏิฐาน 4 ตามกระบวนการของไตรสิกขา คือ ฝึกให้มีสติระลึกรู้อยู่กับปัจจุบันขณะอย่างต่อเนื่องจนทำให้ผู้ฝึกปฏิบัติเกิด สมาธิ (สมณะ) และเกิดปัญญา(วิปัสสนา) ทำให้มองเห็นสรรพสิ่งตามความเป็นจริงและนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต

2. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียนตามทัศนะของ ดิซ นัท ฮันท์ ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จิตต์อารี ฯ.

พบว่า พฤติกรรมด้านกายกรรม มีความส่อเสี่ยงในเรื่องของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การทะเลาะวิวาท การทำร้ายร่างกาย และการหยิบฉวยของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ด้านวจีกรรม ได้แก่การพูดเท็จ พูดเพื่อเจ้า และคำพูดที่ไม่สุภาพ ด้านมโนกรรม ได้แก่ การไม่มีสติควบคุมอารมณ์ ใจร้อน มีความขุ่นเคือง ริษยา พยาบาท ปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมส่อเสี่ยง ไม่เหมาะสมแก่สถานะ อันที่จะก่อผลกระทบต่อการเรียนและตัวนักเรียน คือ 1) พฤติกรรมจากการถูกทำร้ายและยั่วในหมู่เพื่อนนักเรียน 2) การนำบริบทวัฒนธรรมของตนเองมาใช้ในโรงเรียน 3) ความแตกต่างทางวัฒนธรรม สถานะ และสภาพแวดล้อมของชุมชน 4) การเลียนแบบ พฤติกรรมของครอบครัวญาติพี่น้องที่แต่งงาน มีครอบครัวในขณะที่อายุน้อย 5) พฤติกรรมการเสพสื่อในสังคมออนไลน์จนกลายเป็นการลอกเลียนแบบ สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ความรุนแรงในโรงเรียน : เสี่ยงสะท้อนจากเยาวชนและผู้เกี่ยวข้องของ ฐาศุภร์ จันประเสริฐ พบว่า ความรุนแรงที่เกิดขึ้นมีหลายสาเหตุด้วยกันทั้งจากตัวนักเรียนเอง และจากสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน สาเหตุมาจากตัวนักเรียนเองจากครอบครัว จากเพื่อน จากการรับสื่อที่ไม่เหมาะสม จากบริบทของชุมชนและสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับ สุวรรณ พุ่มคง ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถพบปัญหาเช่น กระเป๋า หนังสือ เงิน หาย ชอบทำลายข้าวของ พูดจาโกหกเพื่อเอาตัวรอด ไม่ส่งการบ้าน ขี้เกียจทำงาน แต่งตัวแบบวัยรุ่นที่เห็นตัวอย่างจากโทรทัศน์

3. ผลการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียนตามทัศนะของ ดิษ นัท อันท์ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี ฯ

การพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนทั้ง 3 ด้าน ทั้งทาง กาย วาจา ใจ นั้นมีการเปลี่ยนแปลงไป โดยลำดับ เริ่มต้นที่นักเรียนตระหนักรู้ในเรื่องของการพูด และการฟัง การรู้จักใช้ปิยวาจา และการมีความอดทนในการฟังถ้อยคำที่ไม่น่ายินดีและขมใจจะไม่ตอบโต้ด้วยถ้อยคำรุนแรง ตระหนักรู้ในเรื่องผลกระทบของการทะเลาะวิวาทที่เป็นบ่อเกิดของความรุนแรงตามมา ทางด้านใจ จากการฝึกฝนพัฒนาตนด้วยกิจกรรมที่ผู้วิจัย ได้นำเอาการเจริญสติภาวนาของ ดิษ นัท อันท์ มาบูรณาการกับทฤษฎีสี่ของ วาสลิลี กันดิสกี และทฤษฎีประสบการณ์นิยมของ จอห์น ล็อก โดยวิทยากรบรรยายเชื่อมโยงให้เห็นถึงผลกระทบของการดำเนินชีวิตที่ประมาท ขาดสติ และเมื่อได้สะท้อนความคิดของนักเรียนทำให้ทราบถึงผลของการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ที่นักเรียนส่วนใหญ่เกิดการตื่นรู้ของสาเหตุและรากเหง้าของ โลภะ โทสะ โมหะ มาจากการตกเป็นทาสของอารมณ์ ทำให้จิตหมกมุ่นใฝ่ต่ำ และจากสะท้อนความคิดของนักเรียนแล้วจึงเกิดการตื่นรู้และตกผลึกความคิด ว่า “เมื่อรักตัวเอง ต้องดูแลจิตตัวเอง ไม่ให้ตกลงสู่ที่ต่ำ” การพัฒนาพฤติกรรมทางใจนี้เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี ฯ ได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง เกิดความตระหนักและตื่นรู้ด้วยตนเอง จึงทำให้การวิจัยครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ดิษ นัท อันท์ เขียนไว้ว่า “ถ้าผู้ปฏิบัติธรรมรู้จักจิตของตนเองอย่างถ่องแท้ ก็จะเข้าถึงธรรมโดยไม่ต้องใช้ความพยายามมาก แต่ถ้าไม่รู้จัก จิตของตนเองเลย ความพยายามทั้งหมดของเขาก็จะสูญเปล่า” มีหนทางเดียวเท่านั้นที่เธอจะรู้จักจิตใจ ของเธอได้ นั่นก็คือการสังเกตและรู้เท่าทันทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับจิต และต้องปฏิบัติอยู่ตลอดเวลาทั้งในชีวิตประจำวัน และในเวลาการฝึกสมาธิของเธอ และในไม่ช้าเราก็จะบังคับบัญชาจิตใจของเราได้ เราสามารถจะรวมเอาการมีสติ รู้ลมหายใจมาช่วยกับการฝึกสติ รู้ทันความรู้สึกและความคิดของเราได้

ข้อเสนอแนะ

1. การนำรูปแบบโมเดลกระบวนการพัฒนาพฤติกรรมนี้สามารถนำไปปรับใช้ ในการ พัฒนาองค์กร บริษัท และ สามารถนำไปเป็นต้นแบบการพัฒนาตนตามทัศนะของ ดิษ นัท อันท์ เพื่อการตื่นรู้จากการตกเป็นทาสอารมณ์ เช่น โลภะ โทสะ โมหะ เพื่อพัฒนาสร้างเสริมจัดการปัญหาในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. ควรศึกษาทำดัชนีนิพนธ์ เรื่องรูปแบบการพัฒนามนุษย์ เช่น พุทธวิถีพัฒนาจิต เพื่อสันติภาพตามทัศนะของ ดิษ นัท อันท์ เป็นการวิจัยคุณภาพ ในเชิงประจักษ์ เป็นการนำเอากลุ่ม อริสองกลุ่มมาฝึกฝนพัฒนาจิต เพื่อให้ทั้งสองกลุ่มได้สนทนากัน ระบายความทุกข์ของแต่ละฝ่ายที่ได้รับนั้นเกิดจากอะไร กระบวนการสร้างสันติภาพลักษณะใดของ ดิษ นัท อันท์ สามารถที่จะบ่มเพาะ

แปรเปลี่ยนบุคคลทั้งสองฝ่ายให้เกิด ความรักเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ต่อกัน และเพื่อให้
เกิดประโยชน์และความสุขแก่ทุกฝ่าย

องค์ความรู้ใหม่

“การภาวนากับก่อนกรวด” เป็นเพียงกิจกรรมเดียวที่นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่น้อยที่สุด
อันเป็นอุปสรรคในการพัฒนาด้านจิต ดังนั้นเพื่อให้นักเรียนได้มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้และถูกต้อง
ที่สุด ผู้วิจัยจึงได้นำเอาแนวคิดของการภาวนาของ ดิชนัท อันท์ มาบูรณาการกับ ทฤษฎีสื่ออิทธิพลต่อ
ความรู้สึกของ วาสิลี คานดิสกี Vasily Kandisky (พิริยา ประมวลทรัพย์ 2561) อิทธิพลสื่อถึงความรู้สึก
รู้สึกสื่อนั้นสามารถถ่ายทอดความรู้สึกต่าง ๆ และทฤษฎีประสบการณ์นิยม (John Locke 2563)
จิตในสภาวะเริ่มแรกจะมีธรรมชาติ Tabula Rasa เป็นถ้ำที่ลึกลับ ตู้ที่ว่างเปล่า กระดาษสีขาวไม่มี
ลักษณะรูปร่างปรากฏ ปราศจากความนึกคิดใด ๆ นำมาบูรณาการในรูปแบบกิจกรรมเพื่อการตื่นรู้
นักเรียนทุกกลุ่มส่งตัวแทนมาสะท้อนความคิดเห็น สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. การฝึกอบรมจิตใจให้เข้มแข็ง ให้มีความมั่นคง ควบคุมอารมณ์ได้ ไม่ฟุ้งซ่าน เยือกเย็น
มีความสุขกับการศึกษาเล่าเรียน มีความสุขกับหน้าที่ในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ เข้าใจสิ่งทั้งหลายให้
ถูกต้องตามความเป็นจริง ทำตนให้มีความสุข สามารถแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การมีสติตื่นรู้ควบคุมอยู่อย่างต่อเนื่องไม่ให้ขาดสาย จนสามารถดำรงตนอยู่ในโลกที่เต็มไปด้วย
ไปด้วยอารมณ์ได้ หลุดพ้นเสียจากการเป็นทาสของอารมณ์ต่าง ๆ คือความรู้สึกพอใจ ไม่พอใจ ชอบ
ไม่ชอบ เกิดความรู้สึกอยากได้คือความโลภ เกิดความโกรธ การมีสติทำให้เราเป็นอิสระจากอารมณ์
ต่าง ๆ ที่มากระทบทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทางใจ 3. ด้วยความเป็นจริงนักเรียนไม่
สามารถที่จะเข้าใจทุกสิ่งทุกอย่างได้ทั้งหมด ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องสร้างนวัตกรรมขึ้นมาเพื่อเป็นการสื่อสาร
ให้นักเรียนได้เข้าใจมากยิ่งขึ้นในหลักธรรมทางพุทธศาสนาโดยประยุกต์ให้เข้ากับการดำเนินชีวิตในยุค
ปัจจุบัน ให้หยุดฟุ้งเฟ้อ ฟุ้งซ่าน หยุดเป็นทาสของวัตถุนิยม อันเป็นเหตุนำมาแห่ง โลภะ โทสะ โมหะ
เสียได้ ด้วยวิธีการดังกล่าวข้างต้น นักเรียนมัธยมชั้นปีที่ 3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ มีการ
ตอบสนองกิจกรรมข้างต้น ด้วยการตระหนักรู้ ตื่นรู้ ถึงสภาวะจิตที่ถูกครอบงำด้วย โลภะ โทสะ โมหะ
เป็นเหตุให้จิตใจ หมกมุ่น เสร้าหมอง เมื่อความคิดได้ตกผลึกแล้วจึงตระหนักว่า “เมื่อรักตัวเอง ต้อง
ดูแลจิตตัวเองไม่ให้ตกลงสู่ที่ต่ำ”

จากการสังเคราะห์จึงได้องค์ความรู้เรื่องการจัดพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนด้านมโนกรรม การ
พัฒนาพฤติกรรมด้านจิตใจจะได้ผลจำเป็นจะต้องมีส่วนร่วมประกอบอย่างเหมาะสมตามเหตุคือจิตและ
องค์ธรรมกับปัจจัยต่าง ๆ ลงมือปฏิบัติจนเกิดการตื่นรู้ ส่วนผสมทั้ง 3 ประการ นี้ คือ ธรรมโอสธ
สำหรับการพัฒนาภายในสู่ภายนอก เรียกว่า บูรณาการเพื่อการตื่นรู้

วิธีดำเนินการ ตัดกระดาษ A 4 เป็นสองส่วน ให้ได้ตามจำนวนที่ต้องการ ทำการเขียนสักรักรารมณัต่าง ๆ ลงบนแผ่นกระดาษ ได้แก่ ความรัก ความสุข ความโกรธ ความโลภ ความหลง ความเกลียด ความเครียดแค้น ความชิงชัง ความหงุดหงิด และแบ่งกลุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่มให้ครบบตามารมณัที่กำหนดไว้ข้างต้น ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนั่งเป็นวงกลมระบายสีเทียนที่เตรียมไว้บนกระดาษารมณั โดยผลัดกันระบายสีให้ครบทุการมณั และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสะท้อนความคิดเห็นวิทยากรสรูป กระดาษเปล่าก็เปรียบเหมือนกับจิตใจที่ขาวสะอาด สีก็เปรียบเหมือนกับารมณัต่าง ๆ ที่นักเรียนนำเข้ามาในจิตใจของตนเองทำให้จิตใจหม่นหมอง ต่างพริ้ว แล้วตั้งคำถามนักเรียนจะมีวิธีการกำจัดสิ่งเหล่านี้ได้อย่างไร

รูปแบบขององค์ความรู้ใหม่ เป็นการประสานกลมกลืนกันของกระบวนการเจริญสติภาวนาตามทัศนะของ ดิซ นัท ฮันท์ กับทฤษฎีสีของ วาสิลี คานดิสกี (Vasily Kandisky) สื่อถึงความรู้สึกสีนั้นสามารถถ่ายทอดความรู้สึกต่าง ๆ และทฤษฎีประสบการณ์นิยมของ จอห์นล๊อค (John Locke) อาศัยความรู้สึกของจิตไปกระทบกับประสบการณ์ารมณัที่เคยเกิดขึ้นให้เกิดความรู้สึก และการสะท้อนความรู้สึกลงบนแผ่นกระดาษด้วยการระบายสีต่าง ๆ และนักเรียนมีการตื่นรู้ สามารถอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในใจอย่างชัดเจน ตามกิจกรรมที่บูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการปฏิบัติ การผลลัพธ์ และการวิเคราะห์ เป็นพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยศาสตร์จากภายในออกมาสู่ภายนอก ตามที่ผู้วิจัยดำเนินการเชื่อมโยงกันเป็นหนึ่งเดียวอย่างสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- ดิช นัท อันท์. (2554). สู่ชีวิตอันอุดม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.
- ดิช นัท อันท์. (2553). ปลูกรัก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สยามปริทัศน์.
- ดิช นัท อันท์. (2554). สันติภาพทุกอย่างก้าว. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สยาม.
- ดิช นัท อันท์. (2554). รักแท้ : การฝึกปฏิบัติเพื่อหัวใจที่เบิกบาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ อัมรินทร์ธรรมะ.
- ดิช นัท อันท์. (2554). ศานติในเรือนใจ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- ดิช นัท อันท์. (2558). สันติสุขทุกกลมหายใจ. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- พริยา ประมวลทรัพย์. (2561). แนวทางการออกแบบยกระดับภาพลักษณ์พื้นที่ค้าปลีกสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าขนาดใหญ่ภายในศูนย์การค้า. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรื. (2560). สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- John Locke. (2020). Origin of Knowledge. Retrieved 20 December 2020, from <http://bubeeja.blogspot.com/2013/06/blog-post.html>